

Laidiens: 16.09.2008., Nr. 143

Ministru kabineta noteikumi Nr.723

Rīgā 2008.gada 8.septembrī (prot. Nr.63 12.§)

Noteikumi par prasībām kompetentām institūcijām un kompetentiem speciālistiem darba aizsardzības jautājumos un kompetences novērtēšanas kārtību

Izdoti saskaņā ar Darba aizsardzības likuma 9.panta sesto daļu

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka prasības kompetentām institūcijām un kompetentiem speciālistiem darba aizsardzības jautājumos un kompetences novērtēšanas kārtību.
2. Kompetentie speciālisti un kompetentās institūcijas sniedz uzņēmumam pakalpojumus darba aizsardzības jomā saskaņā ar savstarpēju vienošanos.
3. Kompetentie speciālisti un kompetentās institūcijas, sniedzot pakalpojumus darba aizsardzības jomā, sadarbojas ar uzņēmuma darba aizsardzības speciālistu vai citu uzņēmuma darba devēja norīkotu nodarbināto un uzticības personām, kā arī iesaista uzņēmuma nodarbinātos.
4. Ja kompetentais speciālists vai kompetentā institūcija uzņēmumā atklāj apstākļus, kas apdraud nodarbināto drošību un veselību, viņu pienākums ir par to nekavējoties ziņot uzņēmuma darba devējam, darba aizsardzības speciālistam vai citam darba devēja norīkotam nodarbinātajam un attiecīgajiem nodarbinātajiem.
5. Kompetentais speciālists, kompetentā institūcija un tās personāls, kas veic darba vides iekšējo uzraudzību uzņēmumos, kā arī citus darba aizsardzības pakalpojumus, nedrīkst būt valsts uzraudzības un kontroles institūcija vai personāls, kas veic valsts kontroli un uzraudzību darba aizsardzības jomā.
6. Darba vides iekšējo uzraudzību un citus darba aizsardzības pakalpojumus uzņēmumiem drīkst sniegt speciālisti un institūcijas, kas atbilst šajos noteikumos kompetentiem speciālistiem un kompetentām institūcijām noteiktajām prasībām. Kompetentais speciālists un kompetentā institūcija ir atbildīgi, lai tiem uzticētie uzdevumi tiktu veikti profesionāli, godprātīgi, tehniski lietpratīgi un atbilstoši darba aizsardzības normatīvo aktu prasībām.
7. Darba aizsardzības pakalpojumus kompetentais speciālists un kompetentā institūcija sniedz, izmantojot tādas tehniskos resursus, kas nodrošina viņu funkciju veikšanu pienācīgā kvalitātē.
8. Kompetentais speciālists un kompetentā institūcija nodrošina, lai darba vides riska pārbaudi un novērtēšanas rezultāti būtu objektīvi un neatkarīgi no jebkādas ietekmes, it īpaši finansiālas, kas var ietekmēt pārbaudes vai novērtējuma rezultātus.

II. Prasības kompetentiem speciālistiem un viņu kompetences novērtēšanas kārtība

9. Lai veiktu darba vides iekšējo uzraudzību uzņēmumos, kompetentam speciālistam nepieciešamas augstākā līmeņa zināšanas (profesionālā augstākā izglītība) darba aizsardzībā atbilstoši Izglītības un zinātnes ministrijas akreditētai otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmai (profesiju standarts PS 0100 “Darba aizsardzības vecākais speciālists”).

10. Darba aizsardzības vecākais speciālists, kurš ieguvis šo noteikumu 9.punktā minēto izglītību, ko apliecina attiecīgs dokuments, ir pielīdzināms kompetentam speciālistam un ir tiesīgs veikt darba vides iekšējo uzraudzību uzņēmumos piecus gadus no izglītību apliecinošā dokumenta izdošanas dienas.

11. Pēc šo noteikumu 10.punktā minētā termiņa beigām darba aizsardzības vecākais speciālists (turpmāk – pretendents), lai iegūtu kompetenta speciālista sertifikātu, kas apliecina personas kompetenci darba aizsardzības jautājumos (turpmāk – kompetenta speciālista sertifikāts), vēršas personāla sertificēšanas institūcijā, kas ir akreditēta valsts aģentūrā “Latvijas Nacionālais akreditācijas birojs” atbilstoši standarta LVS EN ISO/IEC 17024:2004 “Atbilstības novērtēšana – Vispārīgās prasības personu sertificēšanas institūcijām” prasībām un par kuru Ekonomikas ministrija publicējusi paziņojumu laikrakstā “Latvijas Vēstnesis” (turpmāk – personāla sertifikācijas institūcija), un iesniedz personāla sertifikācijas institūcijā iesniegumu un šādus dokumentus:

11.1. izglītību apliecinošu dokumentu par profesionālo augstāko izglītību darba aizsardzībā atbilstoši profesiju standartam PS 0100 “Darba aizsardzības vecākais speciālists” (kopiju) vai kompetenta speciālista sertifikātu par iepriekšējo darbības periodu (kopiju);

11.2. vienu vai vairākus dokumentus, kas apliecina pretendenta ne mazāk kā triju gadu praktisko darbību darba aizsardzības jomā pēdējo piecu gadu laikā (vai to kopijas);

11.3. dokumentus, kas apliecina pretendenta zināšanu apguvi par darba aizsardzības jautājumiem ne mazāk kā 100 stundu apmērā pēdējo piecu gadu laikā (kopijas);

11.4. derīgu pretendenta civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas polisi (kopiju), kas garantē kompetentā speciālista kļūdas dēļ radušos zaudējumu segšanu ne mazāk kā 10000 latu apmērā.

12. Ja pretendents strādā kompetentā institūcijā un neveic individuālo komercdarbību, šo noteikumu

11.4.apakšpunktā minētās apdrošināšanas polises kopijas vietā pretendents iesniedz personāla sertifikācijas institūcijā derīgu kompetentās institūcijas apdrošināšanas polisi (kopiju), ar kuru ir apdrošināta arī viņa darbība.

13. Personāla sertifikācijas institūcija 30 dienu laikā pēc šo noteikumu 11.punktā minēto dokumentu saņemšanas organizē pretendenta zināšanu un spēju pārbaudi (turpmāk – sertifikācijas eksāmens) un novērtē viņa kompetences atbilstību sertifikācijai pieteiktajā jomā, ņemot vērā profesiju standartā PS 0100 “Darba aizsardzības vecākais speciālists” noteiktās prasības, kā arī standartā LVS EN ISO/IEC 17024:2004 “Atbilstības novērtēšana – Vispārīgās prasības personu sertificēšanas institūcijām” un šajos noteikumos noteiktās prasības.

14. Personāla sertifikācijas institūcija neļauj pretendentam kārtot sertifikācijas eksāmenu un neizsniedz kompetenta speciālista sertifikātu, ja:

14.1. pretendenta kvalifikācija neatbilst šajos noteikumos noteiktajām prasībām;

14.2. pretendents nav iesniedzis šo noteikumu 11.punktā minētos dokumentus;

14.3. pretendents sniedzis nepatiesas ziņas;

14.4. pēdējo piecu gadu laikā pretendents ir vismaz trīs reizes administratīvi sodīts par nekvalitatīvu darba aizsardzības pakalpojumu (tai skaitā darba vides risku novērtēšana) sniegšanu uzņēmumiem.

15. Personāla sertifikācijas institūcija ne vēlāk kā piecu darbdienu laikā pirms sertifikācijas eksāmena paziņo pretendenta sertifikācijas eksāmena norises laiku, vietu un kārtību.

16. Ja personāla sertifikācijas institūcija šo noteikumu 14.punktā minēto iemeslu dēļ neļauj pretendenta kārtošanu sertifikācijas eksāmenu, pretendenta par to paziņo 30 dienu laikā no pretendenta iesnieguma saņemšanas brīža.

17. Pretendenta zināšanas un praktiskās iemaņas sertifikācijas eksāmenā vērtē personāla sertifikācijas institūcijas izveidota kompetento speciālistu sertifikācijas komisija (turpmāk – sertifikācijas komisija).

18. Sertifikācijas komisijas sastāvā ir personāla sertifikācijas institūcijas pārstāvis (komisijas priekšsēdētājs), kuram ir vismaz divu gadu praktiskā darba pieredze darba aizsardzības jomā, un pa vienam pārstāvim no Labklājības ministrijas un Latvijas Darba aizsardzības speciālistu asociācijas (vismaz diviem sertifikācijas komisijas locekļiem nepieciešama augstākā izglītība darba aizsardzības jomā atbilstoši profesiju standartam PS 0100 “Darba aizsardzības vecākais speciālists”).

19. Sertifikācijas komisijai ir sekretārs. Sertifikācijas komisijas personālsastāvu, sertifikācijas komisijas priekšsēdētāju un sekretāru apstiprina personāla sertifikācijas institūcijas vadītājs.

20. Sertifikācijas komisijas sēdes sasauc komisijas priekšsēdētājs. Sertifikācijas komisija ir lemttiesīga, ja tās sēdē piedalās komisijas priekšsēdētājs un vismaz viens komisijas loceklis. Komisija pieņem lēmumus ar vienkāršu balsu vairākumu. Ja balsu skaits sadalās līdzīgi, izšķirošā ir komisijas priekšsēdētāja balss.

21. Ierodoties uz sertifikācijas eksāmenu, pretendents uzrāda sertifikācijas komisijai personu apliecinošu dokumentu – pasi vai transportlīdzekļa vadītāja apliecību.

22. Sertifikācijas eksāmenu veido divas daļas:

22.1. teorētiskā daļa – tests, kurā pretendents atbild uz 30 testa jautājumiem;

22.2. praktiskā daļa, kurā pretendents risina trīs iepriekš sagatavotus situāciju uzdevumus.

23. Kopējais sertifikācijas eksāmena laiks ir 90 minūtes. Sertifikācijas eksāmena laikā pretendents nedrīkst izmantot nekādus palīg līdzekļus.

24. Kopējais maksimālais eksāmenā iegūstamo punktu skaits ir 60 punkti. 30 punktus pretendents iegūst, ja pareizi atbildējis uz visiem testa jautājumiem (par katru pareizi atbildētu testa jautājumu – 1 punkts), un 30 punktus – ja pareizi atrisinājis un izskaidrojis trīs situāciju uzdevumus (par katru uzdevumu – 10 punkti).

25. Testa sagatavošanā personāla sertifikācijas institūcija izmanto Latvijas Darba aizsardzības speciālistu asociācijas apstiprinātos testa jautājumus (katram jautājumam ir ne mazāk kā trīs, bet ne vairāk kā pieci atbilstoši varianti) un ievēro šādu jautājumu sadalījumu atbilstoši profesiju standartā PS 0100 “Darba aizsardzības vecākais speciālists” minētajām jomām:

25.1. darba tiesību pamati – viens jautājums;

25.2. darba aizsardzība un ar to saistītie normatīvie akti – pieci jautājumi;

25.3. apkārtējās vides aizsardzība un ar to saistītie normatīvie akti – viens jautājums;

25.4. ražošanas tehnoloģiju drošība – trīs jautājumi;

25.5. darba vides riska faktori, to noteikšana, mērīšana un novērtēšana – pieci jautājumi;

25.6. darba aizsardzības apakšnozares – trīs jautājumi (katrs par savu nozari);

25.7. drošības līdzekļi darbā (kolektīvie, individuālie) – divi jautājumi;

25.8. arodveselības un darba medicīnas pamati – trīs jautājumi;

25.9. darba psiholoģijas pamati – divi jautājumi;

25.10. darba ergonomikas pamati – divi jautājumi;

25.11. bīstamo vielu (piemēram, ķīmisko) uzglabāšana un drošības pasākumi – divi jautājumi;

25.12. pedagoģija un izglītības psiholoģija – viens jautājums.

26. Sertifikācijas eksāmena otrajā daļā pretendents rakstiski sagatavo atbildes uz šādiem trīs situāciju uzdevumiem:

26.1. pretendents pēc dotā praktiskās situācijas apraksta novērtē darba vides riskus kādā nozares uzņēmumā, identificējot situācijā iespējamos darba vides riska faktorus un novērtējot risku darbinieku drošībai un veselībai (ja iespējams, bez papildu darba vides mērījumu veikšanas, ja nav iespējams, – norāda, kādi darba vides mērījumi konkrētajā situācijā nepieciešami);

26.2. pretendents pēc dotā praktiskās situācijas apraksta kādā nozares uzņēmumā nosaka situācijas atbilstību normatīvajiem aktiem, norādot konkrētajam situācijas aprakstam atbilstošos normatīvo aktu pārkāpumus un savu atbildi pamatojot ar normatīvajos aktos noteiktajām prasībām;

26.3. pretendents pēc dotā praktiskās situācijas apraksta nosaka nepieciešamos darba aizsardzības pasākumus kādā nozares uzņēmumā.

27. Sagatavojot situāciju uzdevumus, personāla sertifikācijas institūcija ievēro šādas prasības:

27.1. katru situāciju uzdevumu sagatavo par citu nozari (nedrīkst būt vairāki situāciju uzdevumi par vienu nozari) un to papildina ar situācijas vizuālo informāciju (attēls, fotogrāfija);

27.2. situāciju uzdevuma aprakstā norāda nozari (jomu), kurā uzņēmums darbojas, veicamos darbības procesus,

darbu organizēšanas kārtību, izmantoto tehnoloģiju, nodarbinātā aprakstu (vecums, fizioloģiskās īpašības) un citu informāciju, kas nepieciešama, lai novērtētu darba vides riskus un noteiktu atbilstību normatīvajiem aktiem;

27.3. šo noteikumu 26.2. un 26.3.apakšpunktā minēto situāciju uzdevumu aprakstā papildus šo noteikumu 27.2.apakšpunktā minētajai informācijai norāda riska faktorus, kam nodarbinātais tiek pakļauts (ja nepieciešams, norāda arī konkrētu ekspozīcijas līmeni).

28. Lēmumu par sertifikācijas eksāmena rezultātiem sertifikācijas komisija pieņem 15 dienu laikā pēc eksāmena.

29. Sertifikācijas eksāmenu uzskata par nokārtotu, ja pretendents nav pārsniedzis šo noteikumu 23.punktā minētos laika ierobežojumus un ieguvis vismaz 70 % no sertifikācijas eksāmena kopējā punktu skaita (vismaz 42 punktus) – testa daļā pareizi atbildējis uz vismaz 60 % jautājumu un situāciju uzdevumos ieguvis vismaz 60 % no kopējā situāciju uzdevumu punktu skaita (vismaz 18 punktus).

30. Sertifikācijas komisijas sekretārs komisijas lēmumu pretendentam paziņo piecu darbdienu laikā pēc tā pieņemšanas. Ja ir pieņemts lēmums izsniegt kompetentā speciālista sertifikātu, paziņojumā norāda sertifikāta izsniegšanas laiku un vietu.

31. Personām, kuras ir nokārtojušas sertifikācijas eksāmenu, personāla sertifikācijas institūcija izsniedz kompetentā speciālista sertifikātu. Sertifikāta derīguma termiņš ir pieci gadi.

32. Kompetentā speciālista sertifikātā norāda sertificētās personas vārdu, uzvārdu, personas kodu, sertifikāta izdošanas datumu, sertifikāta derīguma termiņu, sertifikācijas jomu, sertifikāta numuru, personāla sertifikācijas institūcijas nosaukumu un sertificētās personas parakstu, sertifikāta izmantošanas nosacījumus un ierobežojumus, kā arī citu standartā LVS EN ISO/IEC 17024:2004 “Atbilstības novērtēšana – Vispārīgās prasības personu sertificēšanas institūcijām” minēto informāciju.

33. Sertifikātu apstiprina ar personāla sertifikācijas institūcijas atbildīgās personas parakstu un minētās institūcijas zīmogu.

34. Ja pretendents nav nokārtojis sertifikācijas eksāmenu, personāla sertifikācijas institūcija viņam nosūta attiecīgu paziņojumu. Paziņojumā norāda sertifikācijas eksāmena rezultātus, kā arī kārtību, kādā pretendents var atkārtoti pieteikties kārtot sertifikācijas eksāmenu. Pretendents var atkārtoti pieteikties kārtot sertifikācijas eksāmenu ne agrāk kā 30 dienas pēc iepriekšējā sertifikācijas eksāmena kārtošanas.

35. Pretendents, kura sertifikācijas eksāmena rezultāti nav ieskaitīti krāpšanās dēļ, eksāmena atkārtotai kārtošanai var pieteikties ne agrāk kā pēc gada.

36. Personāla sertifikācijas institūcijas pienākums ir anulēt izsniegto kompetentā speciālista sertifikātu, ja tā konstatē, ka:

36.1. kompetentais speciālists neatbilst šo noteikumu prasībām;

36.2. kompetentais speciālists pārkāpis kompetentā speciālista sertifikāta izmantošanas nosacījumus;

36.3. kompetentais speciālists pārkāpis viņa darbības jomu regulējošos normatīvos aktus;

36.4. pretendents sertifikāta saņemšanai ir sniedzis nepatiesas ziņas.